

לכבוד
שר המשפטים יריב לוין
עו"ד עמית בכר – יו"ר לשכת עורכי הדין

הנדון: בחינה בעל-פה למשרתי מילואים והשתתפותם בטקס ההסמכה הקרוב

שלום רב,

1. הריני מתכבדת לפנות אליך בשם ציבור משרתי המילואים שניגשו לבחינת ההסמכה של לשכת עורכי הדין, ואשר ניצבים כיום בפני עיכוב לא מוצדק – לא מן הבחינה המשפטית ולא מן הבחינה הציבורית, אך פוגע באופן ממשי בהיבט הערכי – עיכוב אשר מונע מהם להשלים את הליך הסמכתם במועד וליטול חלק בטקס ההסמכה הקרוב.
2. בפתח דבריי, אבקש להפנות את תשומת הלב להוראות תקנה 18ג לתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים, ובבחינת ההסמכה לעריכת דין), התשכ"ג-1962 (להלן: "התקנות"), הקובעות כדלקמן:

תוצאות הבחינה

18ג. (א) מי שקיבל ציון של 60 אחוזים לפחות מהציון הכולל בבחינה, יראו אותו כמי שעבר את הבחינה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בבחינות שיתקיימו בתקופה שעד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026), נבחן הנמנה על אחת מהקבוצות המפורטות בתקנה 18(ה) או נבחן שהוא בן זוג של משרת מילואים כהגדרתו בתקנה 18(ה)1, והציון הכולל שקיבל בבחינה הוא בין 55 ל-59 אחוזים, רשאי לגשת לבחינה משלימה בעל פה שתערוך ועדה בוחנת כמשמעותה בסעיף 40(א) לחוק, בה תינתן לו אפשרות להיבחן על הנקודות החסרות לו לצורך קבלת ציון עובר.

3. מן האמור עולה בבירור כי משרתי המילואים ובני ובנות זוגם נמנים עם האוכלוסיות הזכאיות להיבחן בבחינה בעל-פה, כהכרה בנסיבות חייהם החריגות, בתרומתם יוצאת הדופן למדינה ובפגיעה הממשית ברצף חייהם הלימודי והתעסוקתי – זאת חרף מאמציהם הבלתי-נדלים להתכונן לבחינה, לעיתים אף במקביל לשירות מילואים פעיל וללא חלופה ממשית אחרת.
4. אלא שלמרבה הצער, בפועל, נדמה כי אוכלוסייה זו כלל לא נלקחה בחשבון מלכתחילה, שעה שלא פורסמו הוראות ברורות ו/או מועד קונקרטי לקיום הבחינה בעל-פה. בכך, נשללת מן הנבחנים האפשרות לממש את זכאותם, ולא ניתן עד לשלב זה כל מענה ענייני לסוגיה.
5. הלכה למעשה, החלטה זו מרוקנת מתוכן את התכלית העומדת ביסוד התקנות, והופכת את הזכאות שנקבעה בהן לזכות תיאורטית בלבד, שאינה באה לידי מימוש בפועל.

6. בחינת ההסמכה התקיימה ביום 23.12.2025, בעוד שהתוצאות הסופיות פורסמו ביום 11.01.2026. בין מועדים אלה לבין מועד טקס ההסמכה עומד פרק זמן של למעלה משבועיים, שבמסגרתו ניתן, ואף ראוי היה, להיערך לקיומה של הבחינה בעליפה עבור הזכאים לכך; ואף אם חלון הזמנים שנותר קצר, אין בכך כדי למנוע את קיומה.
7. מן הראוי היה כי לשכת עורכי הדין תיערך מבעוד מועד לקיומה של הבחינה בעליפה טרם קביעת מועד טקס ההסמכה, ובשים לב ללוחות הזמנים הרלוונטיים. עם זאת, גם בשלב זה מצויה בידה האפשרות לפעול לתיקון הפגיעה שנגרמה לאוכלוסיית משרתי המילואים.
8. אין כל טעם ממשי, משפטי או מעשי המצדיק איישוב מיידי של הוראת החוק האמורה; זאת בפרט נוכח העובדה כי מדובר בקבוצה מצומצמת יחסית של נבחנים, אשר ניתן, באמצעים סבירים ומידתיים, לאפשר את בחינתם בעליפה עוד בטרם הטקס, מבלי לפגוע בתקינות ההליך או בעקרונותיו.
9. לא זו אף זו, אין זה נכון ואף אין זה ראוי למנות את אוכלוסיית משרתי המילואים במסגרת נתונים סטטיסטיים של השגות ועררים, שעה שטרם מוצתה זכאותם הסטטוטורית. כאמור, אוכלוסייה זו זכאית על פי התקנות להיבחן בבחינה בעל-פה, ובלבד שקיבלה ציון בטווח שבין 55 ל-59 בבחינת ההסמכה.
10. **העיכוב בקיומה של הבחינה בעל-פה לזכאים לה, וכן מידורם של משרתי המילואים מטקס ההסמכה, חוטאים הן ללשון התקנות והן לכוונת המחוקק.**
11. **למעשה, החלטה זו מרוקנת מתוכן את התכלית שביסוד התקנות, והופכת את הזכאות שנקבעה בהן לזכות תיאורטית בלבד, שאינה באה לידי מימוש ממשי.**
12. דווקא בנסיבות אלו, חלה חובה מוגברת להבטיח למשרתי המילואים תנאי בחינה הוגנים ומאוזנים, ובפרט – פתיחת מועד בחינה בעל-פה ייעודי לאוכלוסייה הזכאית לכך, טרם קיומו של טקס ההסמכה הקרוב, באופן שיאפשר להם להשלים את הליך ההסמכה, להשתתף בטקס וליהנות מפרי עמלם לאחר תקופה ארוכה של הקרבה מתמשכת.
13. ההחלטה לקיים את הבחינה רק לאחר הטקס מעוררת קושי מהותי, בין היתר מן הטעמים הבאים:
 - 13.1. ראשית, מדובר בזכאות קיימת וברורה הקבועה בתקנות. משרתי המילואים אינם מבקשים הקלה חריגה או חריגה מהדין, אלא מימוש זכות שניתנה להם במפורש.
 - 13.2. שנית, לעיכוב זה יש השלכה ישירה על חופש העיסוק, שעה שהוא דוחה את קבלת רישיון עריכת הדין ופוגע ביכולתם להשתלב במקצוע במועד.
 - 13.3. שלישית, יש בהחלטה זו פגיעה ערכית וציבורית קשה, שכן הדרת משרתי המילואים מטקס ההסמכה – טקס המהווה אבן דרך מקצועית וסמל להכרה בהישגיהם – מעבירה מסר שאינו הולם את רוח ההוקרה וההערכה הראויה כלפי מי שנשאו בנטל הביטחוני בשם כולנו.

14. לאור האמור, אבקש לפעול בדחיפות לפתיחת מועד בחינה בעל-פה למשרתי המילואים הזכאים לכך, אשר יתקיים לפני מועד טקס ההסמכה הקרוב ולפני יום 28.01.2026, וזאת תוך הבטחת השתתפותם של מי שיעמדו בדרישות בטקס עצמו.
15. לסיכום, חשוב לציין כי אין מדובר בשאלה פרוצדורלית גרידא, אלא בשאלה של צדק, הכרה והוקרה. מימוש זכויותיהם של משרתי המילואים בהליך ההסמכה אינו בגדר מחווה – אלא חובה מוסרית, ציבורית ומשפטית.

בתודה ובהערכה רבה,
עו"ד אורטל רייסמן
מנכ"לית בית ספר "רייסמן"
ask@raisman.ac, 050-7875558

העתק:
ח"כ שמחה רוטמן – יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
עו"ד דנה בלום – מנהלת מחלקת הסמכה
עו"ד אושרת תגר – מנכ"לית לשכת עורכי הדין